

عوامل بازنگری قیمت در قراردادهای نفت و گاز

اکبر هدائی متنق

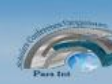
کارشناس ارشد حقوق خصوصی کارمند دادگستری تبریز

Akbar.hodayi@gmail.com

چکیده

قراردادهای نفت و گاز به دلیل ماهیت طولانی بودن زمان اجرای تعهدات قراردادی و قابلیت انعطاف پذیری با تغییر و تحولات اقتصادی، بیش تر مورد بازنگری قرار می گیرند. در این نوشته عوامل بازنگری قیمت در هر یک از قراردادهای نفت و گاز را به طور مجزا بررسی می کنیم. امروزه قراردادهای نفت و گاز در دنیا اهمیت بیش تری دارند و کشورها سعی دارند این قراردادها به گونه ای تنظیم گردد که بیش ترین منافع را از اجرای آنها بدست آورند. با توجه به اینکه کشور ما نیز جزء کشورهای مهم صادرکننده گاز و نفت در دنیا می باشد و مهمترین منبع تامین بودجه کشور از طریق قراردادهای فروش گاز و نفت می باشد، شناخت عوامل بازنگری قیمت در این قراردادها هم باعث توسعه و پیشرفت این صنعت خواهد شد و هم از تحمیل یکجانبه شروط قراردادی از سوی سرمایه گذار خارجی جلوگیری می کند. نوشته حاضر سعی دارد با تحلیل عوامل بازنگری قیمت در قراردادهای نفت و گاز، راهکارهایی را ارائه دهد تا طرفین قرارداد در صورت مواجه شدن با شرایط غیر قابل پیش بینی در اجرای قرارداد با مواضع خود در مذاکرات بازنگری قیمت آشنا باشند. روش این تحقیق توصیفی تحلیلی می باشد و شیوه کار هم بدین نحو خواهد شد که ابتدا مطالب نقل خواهد شد و سپس مورد تحلیل و مقایسه قرار می گیرد. نتایج و فواید تحقیق از جمله، مشخص بودن چارچوب مذاکرات طرفین، کاسته شدن از میزان اختلافات بوجود آمده و جلوگیری از طرح ادعاهای واهی از سوی هر یک از طرفین را داشته باشد.

کلید واژه ها : قراردادهای نفت، قراردادهای گاز، بازنگری قیمت، تغییر شرایط

مقدمه:

در قرارداد طولانی مدت به ویژه قراردادهای نفت و گاز که زمان اجرای موضوع قرارداد معمولاً به درازا می کشد، بیگمان در اثر گذر زمان و تغییر و تحولات اقتصادی، در ارزش تعهدات دو طرف نیز تغییراتی به وجود آید. مثلاً کالاها و خدمات مورد تعهد نایاب و گران شود و یا ارزش پول کاهش یابد. این تغییرهای متعارف را در همه داد و ستدها می توان پیش بینی کرد. در واقع یکی از انگیزه های معامله کردن این است که شخص در برابر حوادث ناگوار تضمینی بیابد و گاه از دگرگونی ها و تغییرات مزبور سود ببرد. ولی گاه نیز حادثه ای پیش بینی نشده ای رخ می دهد که یکسره معادله های اقتصادی را را بر هم می زند، تعهد یکی از طرفین را گزاف و دین دیگری را چنان سبک می کند که ایفای آن در برابر تعهد متقابلش به شوخی می ماند. (کاتوزیان، ۱۳۹۳). در این موارد گاهی طرفین برای مصون ماندن از آثار و تبعات بسیار سنگین تغییر شرایط مذکور در قرارداد، شرط بازنگری قیمت را در قرارداد درج می کنند، تا با استفاده از شرط مذکور، قیمت قرارداد متناسب با تغییرات و تحولات بازاری تعدیل گردد. پیش بینی شرط بازنگری قیمت، چارچوب مذاکرات طرفین را مشخص کرده و از طرح ادعاهای واهی جلوگیری می کند.

با توجه به اینکه محوریت این مقاله موضوع بازنگری قیمت می باشد، لازم است در مورد آن توضیحاتی ارائه گردد. بازنگری قیمت در قرارداد، به معنای دوباره بینی، تغییر و اصلاح در قیمت قرارداد است. زمانی که در اثر تغییر شرایط غیر قابل پیش بینی در اجرای قرارداد های نفت یا گاز، تعادل اقتصادی قرارداد به هم می خورد در این وضعیت برای رهایی از این وضعیت راه حل تعدیل قرارداد مناسب می باشد. در مورد مبنا قراردادن تعدیل قرارداد برای بازنگری قیمت باید افزود، طرفین در هنگام تعدیل یا قیمت موضوع قرارداد را کاهش یا افزایش می دهند که این تغییرات در محدوده قیمت صورت می گیرد، در واقع تعدیل در قرارداد به طرق مختلفی صورت می گیرد و یکی از طرق آن تعدیل در قیمت قرارداد می باشد. به طور کلی یک عنصر مهم در قیمت گذاری قراردادهای نفت و گاز، روش بازنگری قیمت می باشد. این روش در حل و فصل اختلافات یک روش قابل قبول و عامل تعیین کننده برای هر یک از طرفین می باشد که اعتماد به نفس کافی را در مورد قیمت اولیه قرارداد، در طرفین ایجاد می کند. (Migeal, 2015) در مورد موضوع عوامل بازنگری قیمت در قراردادهای نفت و گاز در آثار حقوقی نوشته شده در کشور ما، نیز باید افزود که کمتر مورد توجه حقوقدانان واقع شده با به اجمال بررسی کرده اند. در واقع حقوقدانان بیشتر در مورد تعدیل قرارداد بحث کرده اند، در حالیکه بازنگری قیمت یکی از مصادیق تعدیل قرارداد می باشد، که تشریح جزئیات آن می تواند در انعقاد قراردادهای نفت و گاز مشکلات اجرایی آن، راهگشا باشد. در مورد پیشینه به کارگیری شرط بازنگری قیمت در قراردادهای نفت و گاز باید افزود: گرچه بحث مذکور مربوط به قراردادهای گازی می باشد ولی روند تاریخی آن به انواع قراردادهای طولانی مدت مربوط می شود. در واقع زمانیکه شرط مذکور در یک قرارداد گازی پیش بینی می شود، همان ضمانت اجراها و آثاری را خواهد داشت که هنگام پیش بینی آن در یک قرارداد نفتی، دارد. زمانیکه صنعت گاز در مراحل اولیه بود قبل از آن در هلند سال ۱۹۶۰ یک روش قیمت گذاری وجود داشت که مطابق با آن قیمت گاز، در مقایسه با قیمت سایر سوخت ها مثل محصولات نفتی تعیین می شد و لازم بود برای هزینه های توزیع گاز (از جمله هزینه های سرمایه ای) از نقطه تحویل توسط تولیدکننده به نقطه مصرف از قیمت گاز کسر گردد. در مرحله بعد این روش مشکلاتی را پدید آورد از جمله اینکه قیمت پایه برای بیست سال به سختی می توانست ثابت باقی بماند و در صورتیکه در یکی از شاخص های تعیین قیمت تغییرات بیشتری اعمال می گردید و

نسبت به هزینه های سایر محصولات انرژی پیش بینی کمتری صورت می گرفت ، شاخص مناسبی تلقی نمی گردید (۲۰۱۲، m l don) زیرا هیچ تضمینی برای قیمت های گاز و قیمت سایر سوخت ها که در رقابت با یکدیگر در بازار مصرف کننده نهایی پشت سرهم حرکت می کردند وجود ندا شت. وجود چنین مشکلاتی در قراردادهای طولانی مدت ، موجب شد تا منعقد کنندگان چنین قراردادهایی به دنبال راهی برای حل این معضل باشند در نهایت شرط بازنگری قیمت را در قراردادهای خود ابداع کردند . تحولات اخیر بازار گاز مانند آزاد سازی بازار گاز اتحادیه اروپا ، ایجاد مرکز گاز (یعنی بازاری برای معاملات گاز) ، و توسعه منابع جایگزین گاز مانند گاز شیل و وسایل جایگزین انتقال گاز به و سیله کشتی به عنوان گاز طبیعی مایع (LNG) ، باعث یک موجی از درخواست ها برای کنار گذاشتن سیستم قیمت گذاری قبلی و بازنگری قیمت برای انعکاس تغییرات بازاری قیمت ها در قراردادهای شد. (۲۰۱۴، w l hei m) این شرط قبل از سال ۱۹۹۰ میلادی در برخی از قراردادهای صنعت انرژی در صورت حدوث شرایط غیر قابل پیش بینی در قرارداد به کار گرفته شده است .

روش تحقیق

با توجه به اینکه موضوع تحقیق جزو مسائل حقوقی می باشد و در تحقیق در باب مسائل حقوقی همانند سایر شاخه های علوم انسانی ، روش غالب تحقیق ، روش کتابخانه ای است . فلذا در نگارش این تحقیق از کلیه منابع در دسترس اعم از کتب ، مقالات ، سایت های فارسی و لاتین که با موضوع بحث مرتبط باشند استفاده شده است و شیوه کار هم بدین نحو خواهد شد که ابتدا مطالب نقل خواهد شد و سپس مورد تحلیل و مقایسه قرار می گیرد و از این رو شیوه کار توصیفی - تحلیلی با استفاده از منابع کتابخانه ای خواهد بود .

تحلیل داده ها و یافته های پژوهش

یافته های این پژوهش را در دو عنوان بیان خواهیم کرد نخست عوامل بازنگری قیمت در قراردادهای نفت و سپس قراردادهای گاز را بررسی می کنیم .

الف - عوامل بازنگری قیمت در قراردادهای نفتی

عوامل بازنگری قیمت در قراردادهای نفتی عبارتند از : عوامل فنی ، اقتصادی ، تغییر قوانین و مقررات

۱- عوامل فنی

در قراردادهای نفتی شامل اکتشاف و تولید ، شرح کار در زمان انعقاد قرارداد بسیار مبهم است . از آنجا که هنوز میدان تجاری کشف نشده است ، میزان سرمایه گذاری مورد نیاز و همچنین شرایط مخزن معلوم نیست . در این مواقع اگر طرفین به یک میدان نفتی بزرگ دست یابند که نیاز به سرمایه گذاری هنگفتی باشد ، بدون شک برای استخراج نفت از این میدان عظیم هزینه های بسیار بالایی لازم است که طرفین در هنگام انعقاد قرارداد آن را پیش بینی نکرده بودند . گرچه گاهی طرفین در قراردادهای نفتی راهکارهایی را برای تطبیق با تغییرات ایجاد شده پیش بینی می کنند ولی فرض ما در این بحث مواردی است که طرفین در این مورد راهکاری را ارائه نکرده اند (شیروی و شعبانی جهرمی ، ۱۳۹۱) . همچنین در قراردادهای نفتی احتمال دارد با پیشرفت کار ، حوزه کاری که قبلا بین کارفرما و پیمانکار توافق شده بود تغییر کند . مثلا در اجرای توسعه یک میدان نفتی ، به جای حفر دو حلقه چاه ، سه حلقه چاه بر شرح کار پیمانکار افزوده شود که معمولا طرفین در این مورد ، برای بازنگری قیمت وارد مذاکره خواهند شد (پاکدامن ، ۱۳۸۲) .

۲- عوامل اقتصادی

حقوق حاکم بر قراردادهای نفتی در همه موارد نمی تواند جوابگوی حوادث احتمالی باشد ، به همین دلیل پس از انعقاد قرارداد ممکن است به دلیل تغییر شرایط اقتصادی ، اجرای قرارداد بسیار دشوار گردد . قراردادهای نفتی از خصیصه عدم قطعیت برخوردارند که آن به وضعیتی اطلاق می شود که به سبب فقدان داده های کافی ، احتمال وقوع رویدادها ، قابل اندازه گیری نیست . نوسان های نامنظم قیمت های انرژی در دنیا در شمار این رخدادها قرار می گیرند (ابراهیمی و جواندل جانانلو ، ۱۳۹۴) . تغییرات شرایط اقتصادی یا به صورت افزایش

قیمت کالاها و خدمات است. مثلاً ممکن است قیمت سیمان، فولاد و سایر مشتقات نفتی از جمله بنزین، گازوئیل، قیر یا بهای مواد اولیه و هزینه های نصب تجهیزات و تاسیسات در محل وقوع میدان نفتی افزایش یابد. یا به صورت کاهش قیمت نفت است، که عوامل مذکور نیز بر روی تعادل اقتصادی قرارداد تاثیر قابل توجهی می گذارند. در قراردادهای مشارکت در تولید ریسک افزایش هزینه ها بر عهده شرکت نیست. زیرا هزینه ها سالانه با تصویب کمیته مشترک تعیین می شود. به عبارت دیگر پیمانکار مصون از این ریسک است. علاوه بر این با توجه به مقطوع نبودن پرداختی به شرکت، ریسک ناشی از تحریم و سرمایه گذاری در مناطق عمیق دریایی را نیز پوشش می دهد. همچنین در قراردادهای مشارکت در تولید، پیمانکار در سود ناشی از نوسانات قیمت نفت شریک خواهد بود. ولی در قراردادهای بیع متقابل ریسک ناشی از افزایش هزینه های عملیات پروژه بر عهده شرکت پیمانکار است. در صورت کاهش قیمت نیز اگر هزینه هایی که خریدار برای اکتشاف و استخراج نفت کرده بسیار بیشتر از سود پروژه باشد، پروژه توجیه اقتصادی خود را از دست خواهد داد. در مدل جدید قراردادهای نفتی ایران، پیمانکار تا سقف ۵۰ درصد از رقم لحاظ شده در قرارداد در سود حاصل از افزایش قیمت نفت و زیان ناشی از کاهش قیمت سهم می باشد. این نوع انعطاف پذیری در قیمت نفت یکی از عوامل بازنگری قیمت می تواند باشد.

۳- تغییر قوانین و مقررات

یکی از دلایلی که چرا دولت میزبان بعد از یک زمان مشخصی در قوانین قراردادهای نفتی تغییراتی را اعمال می کند این است که دولت میزبان دارای طیف گسترده ای از ابزارهایی است که ممکن است بر علیه سرمایه گذار به عنوان یک اسلحه واقعی از طریق قانونی و سیاسی اقدام کند. دولت میزبان ممکن است مقررات جدید از لحاظ حقوقی و اقتصادی تصویب کند که در نتیجه آن بر محیط قراردادهای نفتی تاثیر منفی می گذارد. معیارها و اهداف دولت میزبان از تصویب قوانین جدید به شرح ذیل است:

- افزایش میزان مالیات و مالیات پایه قابل اجرا، اعمال حق امتیاز جدید

- بازنگری در زمینه محاسبه هزینه های نفت خام یا تقسیم سود نفت خام در قراردادهای مشارکت در تولید

- افزایش در صد مشارکت دولت میزبان از طریق شرکت های تعیین شده در زمینه مشارکت های دولتی

- تغییر در تقسیم سود بین شرکت بین المللی نفتی و دولت میزبان، مدیریت و کنترل بر عملیات نفتی

- افزایش یا تحمیل محدودیت ها در مورد شرکت های بین المللی نفتی از طریق کشف یک پول جدید، تعهد به فروش در داخلی و، حق صادرات نفت (امین زاده و آقابابایی دهکردی، ۱۳۹۲).

تغییر قوانین و مقررات به اشکال مختلفی بر اجرای قرارداد نفتی تاثیر می گذارند که در موارد زیر اتفاق می افتد:

۳-۱ **تغییر قوانین مالیاتی** - هر قراردادی با توجه به قوانین و مقررات موجود در زمان انعقاد قرارداد ارزیابی و در نهایت به توافق طرفین می رسد. فرض کنید چون در زمان انعقاد قرارداد مالیات بر درآمد ۲۵ درصد است، از دیدگاه سرمایه گذار خارجی انجام پروژه دارای توجیه اقتصادی است. چنانچه دولت با تصویب قانونی مالیات بر درآمد را به ۵۰ درصد افزایش دهد و این افزایش شامل قراردادهای قبلی نیز شود، قرارداد مزبور توجیه اقتصادی خود را از دست می دهد. (شیروی و شعبانی جهرمی، ۱۳۹۱).

۳-۲ **تغییر قوانین زیست محیطی** - یکی از مسائل مهم در اجرای پروژه های نفتی، رعایت الزامات زیست محیطی است که در اجرای پروژه های نفتی نباید عملیات حفاری به سفره های زیر زمینی آب لطمه وارد کرده و آن را آلوده کند. همچنین پروژه هایی که در دریا اجرا می شوند اگر موجب آلوده کردن آب های ساحلی و بین المللی شوند، خسارات جبران ناپذیری را به محیط زیست وارد می کنند به همین جهت با توجه به اثرات زیست محیطی پروژه های نفتی، باید قبل از اجرای هر پروژه نفتی مطالعات ارزیابی اثرات زیست محیطی انجام گیرد تا اطمینان حاصل گردد که فعالیت های اجرایی دریک پروژه نفتی در راستای رعایت قوانین و استانداردهای زیست محیطی است. اگر کشور صاحب نفت قوانین زیست محیطی را تغییر دهد و محدودیت های بیش تری را بر سرمایه گذاران خارجی اعمال کند در اینصورت سرمایه گذاران مجبور خواهند شد برای اجرای پروژه هزینه هایی را در جهت مطابقت با استانداردهای زیست محیطی متحمل شوند که در زمان انعقاد قرارداد این افزایش هزینه های خارج از حد متعارف قابل پیش بینی نبوده است. (شیروی و شعبانی جهرمی، ۱۳۹۱).

۳-۳ تغییر سایر قوانین - تغییر سایر قوانین نیز در اجرای قراردادهای نفتی موجب افزایش هزینه ها می شود. برای مثال تغییر قوانین مربوط به کار موجب می شود حقوق کارمندان و کارگرانی که در جهت اجرای پروژه فعالیت می کنند افزایش یابد. همچنین تغییرات قوانین مربوط به حمل و نقل که اعم از حمل و نقل زمینی، هوایی و دریایی می باشد و شامل عملیات، تخلیه و بارزدن محموله به کشتی و هواپیماست. ممکن است هر سال افزایش یابد و هزینه های اجرای یک پروژه نفتی را افزایش دهد.

ب- عوامل بازنگری قیمت در قراردادهای گاز

عوامل مختلفی باعث می شوند که طرفین در اجرای یک پروژه گازی از سازو کار بازنگری قیمت برای بازگرداندن تعادل اقتصادی قرارداد استفاده کنند که عبارتند از:

۱- افزایش هزینه های استخراج و انتقال گاز - در قرارداد گاز میزان گازی که روزانه فرو شده به خریدار در نطقه معینی تحویل می دهد، همان مقداری است که میزان آن بین طرفین مشخص است. ولی ممکن است فروشنده به خریدار این اجازه را دهد که مقدار بیش تری از میزان روزانه گاز را مطالبه کند که به آن عامل نوسان گویند که نشان دهنده بیشترین میزان گازی است که خریدار می تواند به آن دست یابد. این عامل ممکن است بر روی شروط دیگر از جمله کسری گاز، گاز اضافی، تحویل گیری بیشتر یا کمتر از میزان تعیینی تاثیر بگذارد. در این مورد فروشنده باید مطمئن شود که تجهیزات تولید و انتقال وی توان تحویل دهی این میزان گاز را دارد. حتی در بعضی موارد ممکن است فروشنده مجبور شود تا جهت نصب تجهیزات اضافی هزینه هایی را متحمل شود (علیخانی، ۱۳۸۸) که این مورد می تواند یکی از عوامل افزایش قیمت در قرارداد شود. طبیعی است که اگر افزایش قیمت از حد متعارف خارج باشد، یکی از عواملی خواهد بود که تعادل اقتصادی قرارداد را به هم می زند

۲- عاید شدن میعانات گازی به هنگام تولید: همراه با استحصال گاز طبیعی از میادین گازی ممکن است مقادیری از میعانات گازی نیز استخراج شود. این محصول که از گاز جدا می شود، که از آن سوخت جت، بنزین و سایر فرآورده ای نفت سبک به دست می آید. همچنین فرایند تصفیه آن بسیار کم هزینه است (شیروی، ۱۳۹۳). پس چون میعانات گازی برای یکی از طرفین بسیار سود آور است و برای طرف دیگر جز تحمل هزینه، صرفه اقتصادی دیگری ندارد. در این موارد خریدار خواستار تنزیل و کاهش قیمت گاز گردد تا حداقل قسمتی از هزینه های تحمیلی بر او جبران شود و او نیز در قسمتی از منفعت به دست آمده سهیم باشد.

۳- کشف یک منبع جدید انرژی - در قراردادهای فروش گاز طبیعی ممکن است در اثر کشف یک منبع جدید انرژی مانند، انرژی خورشیدی تمایل عمومی برای استفاده از این انرژی تجدید ناپذیر کاهش یابد و قیمت آن کاهش یابد. در این صورت خریدار برای پوشش دادن قسمتی از زبان های وارده بر خود، از فروشنده تقاضای بازنگری در قیمت قرارداد را خواهد کرد.

۴- توسعه فناوری های نوین در عرصه تجارت - امروزه با پیشرفت علم به تدریج نیازهای انسان با استفاده از فناوری های نوین برطرف می شود. سرمایه گذاران تمایل بیش تری نسبت به خرید گاز مایع دارند، چون با هزینه بسیار کم تمام می شود. فرض کنید در قراردادی که بیست سال قبل منعقد شده باشد، خریدار رغبت بیش تری برای خرید گاز بر حسب قیمت توافقی در آن زمان داشت. ولی اکنون پس از گذشت بیست سال از زمان انعقاد قرارداد، امکان تبدیل گاز جامد به گاز مایع فراهم شده و همان گاز را خریدار می تواند از طریق خرید گاز مایع با قیمت ارزان بدست آورد. خریدار در این فرض، ادامه اجرای قرارداد را با شرایط فعلی به صرفه نخواهد دید. و ممکن است خواهان، بازنگری در قیمت قرارداد و کاهش قیمت گاز باشد تا حداقل بخشی از ضرر وارد شده جبران شود.

۵- افزایش هزینه های استخراج و انتقال گاز در اثر افزایش قیمت کالاها و خدمات.

ممکن است در قراردادهای خرید و فروش گاز مایع هزینه های حمل و نقل افزایش یابد. منطق این نوع بازنگری قیمت این است که عرضه کننده LNG در مکان جغرافیایی دورتر باید با عرضه کنندگانی که در مکان جغرافیایی نزدیک تری هستند رقابت کند. به عبارت دیگر، به دلیل اینکه خریدار هزینه حمل بیشتری می پردازد فروشنده باید تخفیفی بابت حمل و نقل بپردازد، به گونه ای که هزینه LNG دریافتی تفاوت چندانی با هزینه خرید LNG از کشور نزدیک تر نداشته باشد. بازنگری قیمت با این منطق فقط زمانی صحیح است که

بازار با مازاد عرضه مواجه باشد و عرضه کنندگان با یکدیگر به رقابت بپردازند. اما زمانی که شرایط بازار فروشنده حاکم باشد و مازاد تقاضا وجود داشته باشد، این تعدیل به صورت منطقی باید کم شده و در نهایت حذف شود. در واقع این تقاضا کنندگان هستند که برای دریافت LNG از عرضه کننده دورتر باید بهای بیشتری بپردازند تا هزینه حمل را جبران نمایند. (اخوان، ۱۳۸۹)

۶- کاهش یا افزایش قیمت نفت

گاز طبیعی اغلب همراه با نفت استخراج می شود، بنابراین استخراج آن و هزینه های زیر بنایی آن شبیه نفت است. در بیشتر قراردادهای گازی شاخص های قیمت بر اساس قیمت نفت یا سایر سوخت های جایگزین تعیین می شود و در نتیجه نوسانات قیمت در بازارهای مذکور در بازار گاز نیز تاثیر می گذارد (segun, 2014). با وجود آنکه طی سال های اخیر بازارهایی برای تجارت گاز ایجاد گردیده که در نتیجه آن از ارتباط بین قیمت نفت و گاز کاسته شده است، ولی هنوز قراردادهایی وجود دارند که قیمت آن با قیمت نفت یا سایر سوخت ها پیوند خورده است. بنابراین هنگامیکه قیمت های نفت در نوسان باشد، ممکن است در قراردادهای گازی که قیمت آن بر اساس قیمت نفت تعیین می شود تاثیر بگذارد. و در صورتیکه بین طرفین در مورد قیمت گاز اختلافی بوجود می آید، طرفین به سرعت نیاز پیدا می کنند تا موقعیت کلی اقتصاد آنها، مجددا مورد ارزیابی قرار گیرند. (devi ka, 2015)

۶- بحث و نتیجه گیری

از آنچه گفته شد می توان چنین نتیجه گرفت که بررسی عوامل بازنگری قیمت در قراردادهای نفت و گاز این مزیت را دارد تا هم در تنظیم قراردادهای مذکور، طرف ایرانی با پیش بینی شرط بازنگری قیمت به استقبال تغییر شرایط غیر قابل پیش بینی در قرارداد برود و از تزلزل آن در صورت حادث شدن شرایط مذکور در قرارداد جلوگیری کند و هم از طرح ادعاهای واهی طرف مقابل برای بازنگری قیمت در قرارداد جلوگیری کند. همچنین با توجه به اینکه در حوزه قراردادهای نفت و گاز، طرف ایرانی غالبا فروشنده می باشد نه خریدار، بنابراین حذف یا محدودیت قائل شدن برای برخی از عوامل بازنگری قیمت در قرارداد، طرف ایرانی را در موقعیت بهتری قرار می دهد. در مقایسه این پژوهش با موارد مرتبط باید افزود در حقوق داخلی، حقوقدانان بحث مستقلی را با این عنوان مطرح نکرده اند و یافته های آن ها بیش تر مربوط به تعدیل قرارداد می باشد. و در حقوق خارجی نیز بیشتر در مورد شرط بازنگری قیمت بحث کرده اند و عوامل آن را به اختصار بررسی کرده اند. پیشنهادی که می توان در مورد عوامل بازنگری قیمت مطرح کرد بدین شرح می باشد:

۱- در هنگام تنظیم قراردادهای نفت و گاز، عوامل بازنگری قیمت در قرارداد را توصیف کرد.

۲- برای برخی از عوامل می توان محدودیت قائل شد. مثلا در قراردادهای فروش گاز مقرر می شود که چنانچه تولید کننده دیگر در همان منطقه (یعنی همان بازار- گاز طبیعی را به قیمت بالاتری، ولی با همان کیفیت و مقدار بفروشد، هر فروشنده در آن منطقه، اجازه افزایش قیمت قرارداد را خواهد داشت، ولی امکان استفاده از این حق محدود به آن است که خریدار قیمت بالاتر را، قبل از آنکه افزایش قیمت در قراردادها در آن منطقه صورت گیرد باید بپردازد (oil and gas, 2006)

فهرست منابع

الف (فارسی)

- ۱- کاتوزیان، ناصر، **قواعد عمومی قراردادها**، شرکت سهامی انتشار، جلد سوم، چاپ هفتم، تهران، سال ۱۳۹۳، صفحه ۷۹. عبدالحسین شیروی و فریده شعبانی جهرمی، مذاکره مجدد در قراردادهای سرمایه گذاری نفتی، فصل نامه مطالعات اقتصاد انرژی، ش ۳۴، پاییز ۱۳۹۱، ص ۱۷۴. پاکدامن، رضا، اصول تنظیم قراردادهای بین المللی صنعتی، نشر مرکز آموزش و تحقیقات صنعتی، پاییز ۱۳۸۲. سید نصراله ابراهیمی و فرخ جواندل جانانلو، مدیریت تفصیلی ریسک در تنظیم قراردادهای بین المللی نفت، نشریه مطالعات حقوق انرژی، دوره یک، ش یک، بهار و تابستان ۱۳۹۴، ص ۵. امین زاده، الهام، آقا بابایی دهکردی بررسی قراردادهای مشارکت در تولید و مقایسه کارایی آن با بیع متقابل، مجله حقوقی دادگستری، سال ۷۸، ش ۸۷، پاییز ۱۳۹۲. شیروی، عبدالحسین، حقوق نفت و گاز، چاپ اول، تهران: نشر میزان، ۱۳۹۳. محمد علیخانی، **بررسی وضعیت مبیع و ثمن در قراردادهای بین المللی فروش گاز**، مجله حقوقی بین المللی، ش چهلیم، سال ۱۳۸۸. مهدی اخوان، بررسی روش های قیمت گذاری LNG در جهان، فصل نامه پژوهش ها و سیاست های اقتصادی، ش ۵۳، بهار ۱۳۸۹.

ب (لاتین)

- lawson, micrael Asian LNG: Where to from here and what role for Singapore?, king&wood mallesond, 27 may 2015, page 4. mildon, david, Essex Court Chambers, gas pricing disputes, london, 19 the Powers of Arbitral Tribunals in Price Revision Disputes Illustrated, july 2012. Johannes Willheim with the Example of Long Term Gas Supply Agreements, 2014
- osuntokun segun 'Gas price reviews: is arbitration the problem?' [2014] march
- <http://www.blplaw.com>. kannaDevika & Hopkinson, Lan 'Oil price volatility: the effect on gas pricing disputes' [2015] august
- . Oil and gas law, www.delmarlearning.com/companions/content, page 14.